

An aerial photograph of a large container ship docked at a port. The ship is filled with colorful shipping containers. Several blue gantry cranes are positioned along the deck, and a paved area with yellow markings and several trucks is visible to the right of the ship. The background is a deep green color.

LIEC

# LIEC interventies

**Samen slimmer tegen  
ondermijnende criminaliteit**

Versie september 2024

# Inhoud

---

<b>Het LIEC (Landelijk Informatie- en Expertisecentrum)</b>	<b>4</b>
<b>Landelijke Fenomeentafel</b>	<b>6</b>
<b>Landelijke Fenomeentafel Outlaw Motorcycle Gangs (LFT OMG)</b>	<b>8</b>
<b>Landelijke Fenomeentafel Ondermijning in de vastgoedketen (LFT Vastgoed)</b>	<b>10</b>
<b>LIEC Field Lab Hub</b>	<b>12</b>
<b>Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen</b>	<b>14</b>

---

# Het LIEC (Landelijk Informatie- en Expertisecentrum)

## Wat is het LIEC?

Het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC) vormt, samen met de tien Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's), een netwerkorganisatie die partners ondersteunt bij de integrale bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. In het RIEC-convenant zijn hier afspraken over gemaakt.

Het LIEC stimuleert en faciliteert de samenwerking en verbinding tussen regionaal en landelijk niveau, beleid en uitvoering en publieke en private partners. In situaties waarbij criminele activiteiten de grenzen van een regio overschrijden coördineert het LIEC een landelijke aanpak. Bijvoorbeeld bij criminele motorbendes en vastgoed. Het LIEC ondersteunt de RIEC's met specialistische ondersteuning bij algemene taken zoals kennisontwikkeling, informatievoorziening, juridische zaken, communicatie en ICT. Daarnaast is het LIEC namens het hele netwerk verantwoordelijk voor de Landelijke Fenomeentafels, de LIEC Field Lab Hub en het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen.

## Wat doet het LIEC?

Het LIEC werkt aan vier taken:

1. Verbinden en versterken van gezamenlijke kennisontwikkeling.
2. Verbinden en versterken van innovatieve aanpak van criminele fenomenen.
3. Versterken en bevorderen van integrale samenwerking.
4. Shared service taken voor de RIEC's.

Het doel van het LIEC is om samenwerking tussen de partners te faciliteren en te bevorderen. En om de overheid en maatschappij weerbaar te maken tegen ondermijning.

## Wat is georganiseerde ondermijnende criminaliteit?

Als criminelen gebruik maken van legale bedrijven en diensten voor illegale activiteiten noemen we dit georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Criminelen beïnvloeden of onderdrukken hierbij ook onschuldige mensen. Bijvoorbeeld voor het bewaren van wapens en drugs in een huurwoning, het inhuren van een elektricien voor de aanleg van een hennepkwekerij, of een notaris die wordt ingezet om geld wit te wassen. Daarbij gebruiken criminelen soms ook zwaar geweld, zoals explosies of zelfs moord. Het effect is dat de bovenwereld en de onderwereld met elkaar verweven raken. Hierdoor neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af.

## Wanneer kan het LIEC worden ingezet?

Het LIEC biedt ondersteuning bij regio overstijgende problematiek en zorgt voor de verbinding tussen de RIEC's en de landelijke partners. Ook beheert het LIEC namens het samenwerkingsverband een aantal interventies die kunnen worden ingezet bij de integrale bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit.

## Met wie werkt het LIEC samen?

De RIEC-LIEC convenantpartners zijn:

- Gemeenten
- Provincies
- Openbaar Ministerie (OM)
- Nationale Politie
- Belastingdienst
- Belastingdienst/Toeslagen
- Douane
- Fiscale inlichtingen en opsporingsdienst (FIOD)
- Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)
- Koninklijke Marechaussee
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

## Wie neemt de besluiten?

Het LIEC valt beheersmatig onder de verantwoordelijkheid van de Stuurgroep LIEC en is organisatorisch ondergebracht binnen het Ministerie van Justitie en Veiligheid, bij de directie Veiligheid en Bestuur.

In de stuurgroep LIEC zitten vertegenwoordigers van de landelijke partners van het LIEC. Dit zijn: het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten, Belastingdienst, Politie en het Openbaar Ministerie.

## Wat doet het LIEC in de praktijk?

Om de taken uit te kunnen voeren heeft het LIEC verschillende interventies:

- Landelijke Fenomeentafels
- LIEC Field Labs
- Kennisplatform Ondernijning
- Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen
- Ondersteuning RIEC's met specialistische inzet (bijv. juridische ondersteuning)

Op het informatieblad van deze interventies staat meer informatie.

Het LIEC kan ook helpen bij de bewustwording en communicatie rond verschillende thema's. Dit kan het LIEC doen door onder andere de inzet via een themanummer van het digitale magazine Code Geel of een themaevenement.

Het LIEC neemt deel aan verschillende overleggen over de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Er zijn een aantal onderwerpen waar alle RIEC's aan werken. Bijvoorbeeld mensenhandel en buitengebied. Het LIEC ondersteunt de RIEC's bij het samenwerken aan deze onderwerpen.

Meer informatie is ook te vinden in [het RIEC-LIEC jaarverslag](#).

## Contactgegevens

Wilt u meer weten of heeft u vragen?

Kijk dan op de website of neem dan contact op met het LIEC:

Website: [www.liec.nl](http://www.liec.nl)

E-mail: [info@lic.nl](mailto:info@lic.nl)

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH, Den Haag

Telefoon: 070 – 370 6370

# Landelijke Fenomeentafel

## Wat is een LFT?

Een Landelijke Fenomeentafel (LFT) is een samenwerking tussen publieke en publiek-private partijen die hun krachten bundelen voor het versterken van de aanpak van regio-overstijgende fenomenen binnen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

De focus van een LFT ligt op het misbruik van legale structuren door criminelen. De LFT probeert deze risico's te verminderen of weg te nemen, barrières in te bouwen en knelpunten aan te kaarten. Binnen een LFT is geen sprake van een integrale casusaanpak maar van een integrale samenwerking. De LFT's komen voort uit het Brede Offensief Tegen georganiseerde Ondernemende Criminaliteit (BOTOOC).

## Wat doet een LFT?

Een LFT is een samenwerkingsvoorziening voor de gezamenlijke inzet op de aanpak van een specifiek thema of fenomeen. Een LFT brengt landelijk opererende partners bij elkaar waarbij strafrechtelijke, bestuursrechtelijke en fiscaalrechtelijke aanpakken samen komen. De deelnemers aan de LFT stemmen samen een effectieve aanpak af.

Door de kennis en inzichten van zoveel mogelijk relevante partners te betrekken, wordt nieuwe kennis ontwikkeld die de aanpak op het thema of fenomeen kan versterken. De LFT biedt een structuur waarmee de deelnemende partners op strategisch niveau kunnen samenwerken. Dit helpt in de uitvoering van de specifieke aanpak.

## Wanneer kan een LFT worden ingezet?

Een LFT kan worden ingezet wanneer een crimineel verschijnsel:

- ondernemend is voor een specifieke branche of voor de samenleving;
- én in meerdere regio's voorkomt;
- én vraagt om het bundelen van kennis en kracht om het verschijnsel aan te pakken.

Een voorwaarde voor deelname aan een LFT is dat iedere betrokken partner zich ook actief inzet voor het behalen van het gemeenschappelijke doel van de LFT. Dit betekent dat de noodzaak wordt erkend en iedere partner medewerkers beschikbaar stelt als deelnemer aan de LFT. Het is nodig dat deze medewerkers de tijd krijgen van hun organisatie om aan de afgesproken activiteiten te werken en relevante informatie op fenomeenniveau kunnen delen.

## Wie zijn de deelnemers van een LFT?

Dit is afhankelijk van het fenomeen dat een LFT wil aanpakken. Denk aan publieke en publiek-private partners zoals de Belastingdienst, FIOD, Landelijk /Functioneel Parket Openbaar Ministerie, Nationale Politie, gemeenten, Koninklijke Marechaussee, ministeries en RIEC's.

## Wie neemt de besluiten?

Om tot een LFT te komen stelt de stuurgroep LIEC fenomenen vast die prioriteit hebben. De stuurgroep LIEC kan hierbij ook advies krijgen van het strategisch beraad ondermijning (SBO). Zodra een fenomeen aan een LFT is toegewezen, gaat een werkgroep van inhoudelijke experts van de partners dit uitwerken tot een opdracht met acties. De opdracht wordt vastgesteld door het Landelijk Strategisch Overleg (LSO).

In het LSO zitten strategisch vertegenwoordigers van een aantal van de organisaties die aan de LFT deelnemen. De voorzitter van het LSO is een burgemeester. Het LIEC ondersteunt de voorzitter en is verantwoordelijk voor de organisatie van de LFT.

Het LSO van een LFT is dus de opdrachtgever voor de LFT. Het LSO neemt de besluiten en stuurt op het halen van de afgesproken doelen en resultaten.

## Wat hebben LFT's al gedaan?

De **LFT OMG** (Outlaw Motorcycle Gangs) heeft een landelijke strategie gemaakt om problemen op te lossen die gaan over de ondermijnende criminaliteit door OMG. De LFT OMG zorgt er ook voor dat de partners en partijen samenwerken aan deze problemen. Ook zijn er andere manieren waarop de LFT OMG probeert om de problemen op te lossen, bijvoorbeeld met een integrale testcase(s). De LFT OMG deelt met de partners wat er in hun aanpak goed en minder goed werkte, zodat de partners hiervan kunnen leren.

De LFT OMG organiseert ook bijeenkomsten die over het thema OMG gaat om de opgedane kennis te delen.

De **LFT Vastgoed** heeft meerdere bijeenkomsten georganiseerd om kennis, expertise, handelingsperspectieven, trends en knelpunten met elkaar te delen. Daarnaast heeft de LFT gewerkt aan verschillende activiteiten die zien op het tegengaan van malafide verhuur, malafide transformatie en speculatie en rond informatiedeling. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Eind 2023 heeft de LFT het **Strategisch Beeld Ondermijning & Vastgoed** opgeleverd. Naast inzicht in de verschijningsvormen biedt dit beeld handelingsperspectieven (interventiemogelijkheden verschillende partners). Het strategisch beeld is met een gebruikersaccount te raadplegen op het [Kennisplatform Ondermijning](#).
- Er is advies gegeven aan de staatssecretaris van Financiën over de ondoorzichtige belastingheffing (box III) bij verhuur van panden, wat witwassen vergemakkelijkt. Hierbij heeft de LFT geadviseerd over het toepassen van werkelijk rendement bij de belastingheffing bij verhuur en het opnemen van een administratieplicht om deze witwasrisico's te verminderen. Dit laatste staat inmiddels opgenomen in het conceptwetsvoorstel dat de staatssecretaris eind 2023 in consultatie heeft gebracht.

## Contactgegevens

E-mail: [LFT@liec.nl](mailto:LFT@liec.nl)

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH, Den Haag

Telefoon: 070 – 370 6370

Website: [www.liec.nl](http://www.liec.nl)

# Landelijke Fenomeentafel Outlaw Motorcycle Gangs (LFT OMG)

## Wat is de LFT OMG?

Een Landelijke Fenomeentafel (LFT) is een interventie om samen met de overheidspartners en private partijen criminele verschijnselen aan te pakken. De LFT Outlaw Motorcycle Gangs (OMG) richt zich samen met de publieke partners op het aanpakken van de ondermijnende criminaliteit door (leden van) Outlaw Motorcycle Gangs. De LFT volgt hierbij de landelijke aanpak maar met een regionale en lokale inzet. Vanuit de tactische en operationele landelijke werkgroepen wordt samen ingezet op het tegengaan van de problemen.

## Wat doet de LFT OMG?

De LFT OMG helpt om de problemen van ondermijnende criminaliteit door OMG in Nederland aan te pakken. Dit gebeurt voor heel Nederland doordat in de verschillende regio's van Nederland aan de oplossing wordt gewerkt. Het samenwerken met verschillen partners en partijen noemen wij een integrale aanpak. Deze integrale aanpak zorgt ervoor dat, samen met de partners die aangesloten zijn in het samenwerkingsverband van het RIEC-LIEC, de aanpak van deze problemen effectiever gebeurt. De aanpak van deze problemen gebeurt aan de voorkant (preventief) en ook op het moment zelf of achteraf (repressief).

De LFT OMG heeft als taak om te zorgen dat landelijk de aanpak wordt uitgevoerd. Daarnaast zorgt de LFT OMG ook dat kennis en ervaring (informatie en inzichten) door de collega's uit alle regio's van Nederland wordt gedeeld. Door te zorgen dat deze kennis en ervaring – op landelijk en regionaal niveau – bij elkaar wordt gebracht, kunnen de collega's de

juiste signalen op tijd zien. Hier kunnen zij dan de juiste acties op inzetten – aan de voorkant, op het moment zelf of achteraf.

## Wanneer kan de LFT OMG worden ingezet?

Een LFT wordt ingezet wanneer een probleem groot is en plaatsvindt in meerdere regio's van Nederland. Een voorwaarde is ook dat een samenwerking met de verschillende partners en partijen een groter effect heeft dan wanneer dit niet samen wordt opgepakt. De LFT OMG wordt ingezet rondom problematiek met zogeheten Outlaw Motorcycle Gangs; leden van (verboden) motorclubs die zich bezig houden met ondermijnende, criminele activiteiten. Informatie over het probleem is ook belangrijk en zorgt ervoor dat het probleem beter kan worden opgelost. Het probleem moet belangrijk genoeg zijn zodat het duidelijk is dat iedereen weet waarom zij mee moeten helpen met oplossen. Dit zorgt ervoor dat de medewerkers hun kennis en tijd kunnen gebruiken voor de oplossing

## Wie zijn de deelnemers van de LFT OMG?

Bij de LFT OMG zijn de volgende partners aangesloten:

- politie;
- Openbaar Ministerie;
- Belastingdienst;
- FIOD;
- RIEC-LIEC bestel;
- Koninklijke Marechaussee;
- (Gemeenten/VNG) en
- het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het overleg dat de richting en uitvoering bepaald (het strategische overleg) van de LFT wordt voorgezeten door een bestuurder. Dit is een burgemeester.

## Wie neemt de besluiten?

Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) van de LFT OMG is de opdrachtgever voor de LFT. Zij neemt de besluiten en stuurt op het halen van de afgesproken doelstellingen en resultaten. In het LSO zitten strategisch vertegenwoordigers van de partners zoals hierboven genoemd. Het LSO wordt voorgezeten door de aangesloten burgemeester. Het LIEC ondersteunt de voorzitter en is verantwoordelijk voor de organisatie van de LFT.

## Wat heeft de LFT OMG al gedaan?

De LFT OMG heeft een landelijke strategie gemaakt om problemen op te lossen die gaan over de ondermijnende criminaliteit door OMG. De LFT zorgt er ook voor dat de partners en partijen samenwerken. Ook zijn er andere manieren waarop de LFT OMG probeert om de problemen op te lossen, bijvoorbeeld met integrale testcase(s). De dingen die goed gaan worden opgeschreven in een document dat

gedeeld wordt met de partners zodat zij goede voorbeelden hebben. De dingen die niet goed gaan worden ook opgeschreven zodat zij weten waar zij op moeten letten. De LFT OMG organiseert ook bijeenkomsten die over het thema OMG gaat om de opgedane kennis te delen.

## Contactgegevens

E-mail: [LFT@liec.nl](mailto:LFT@liec.nl)

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH, Den Haag

Telefoon: 070 – 370 6370

Website: [www.liec.nl](http://www.liec.nl)



# Landelijke Fenomeentafel Ondernijning in de vastgoedketen (LFT Vastgoed)

## Wat is de LFT Vastgoed?

De Landelijke Fenomeentafel (LFT) Vastgoed is een samenwerking tussen overheidspartners en private partijen om samen ondernijnde criminaliteit in de vastgoedsector te voorkomen en aan te pakken. Het doel van de LFT Vastgoed is om de overheid en de vastgoedsector weerbaarder te maken tegen ondernijnde criminaliteit.

## Wat doet de LFT Vastgoed?

Bij ondernijning in de vastgoedketen wordt vastgoed ingezet voor georganiseerde criminaliteit, waarbij sprake is van de verwevenheid tussen onder- en bovenwereld. Bijvoorbeeld woningen en/of bedrijfspanden die worden gebruikt voor drugslabs, hennep-teelt, opslag van wapens of geld en illegale prostitutie. Daarnaast kan het gaan om het investeren van crimineel verkregen gelden in vastgoed (witwassen).

De LFT Vastgoed richt zich op het tegengaan van misbruik van de vastgoedketen voor illegale activiteiten. De LFT Vastgoed doet dit door samen te werken aan het vergroten van kennis en inzicht. Dit zorgt ervoor dat de aanpak van vastgoedcriminaliteit landelijk sterker wordt.

Samen met de partners wordt door de LFT vastgoed gewerkt aan:

- concrete producten en activiteiten die helpen om misbruik van het vastgoed door de georganiseerde misdaad terug te dringen en te voorkomen.

- Advies (ook op politiek-bestuurlijk niveau) om signalen onder de aandacht te brengen die de ondernijningsaanpak in de weg kunnen staan of juist verder kunnen brengen
- Het op fenomeenniveau uitwisselen van kennis, ervaring en inzichten. Dit is nodig zodat signalen van misbruik op tijd worden opgemerkt

Het ontwikkelen en aanvullen van handelingsperspectieven om de landelijke aanpak te versterken. Een handelingsperspectief beschrijft wat kan worden gedaan om een bepaald probleem aan te pakken.

## Wanneer kan de LFT Vastgoed worden ingezet?

De LFT Vastgoed kan worden ingezet wanneer een crimineel verschijnsel:

- ondernijnd is voor de vastgoedketen en samenleving;
- én in meerdere regio's voorkomt;
- én vraagt om het bundelen van kennis en kracht om het verschijnsel aan te pakken.

Een voorwaarde voor een samenwerking in LFT-verband is dat iedere betrokken partner zich ook actief inzet voor het behalen van het gemeenschappelijke doel van de LFT.

Dit betekent dat de noodzaak wordt erkend en iedere partner medewerkers beschikbaar stelt als deelnemer aan de LFT.

## Wie zijn de deelnemers van de LFT Vastgoed?

Belastingdienst • Bureau Financieel Toezicht • CCV • Zicht op Ondernijning • Nederlandse Orde van Advocaten • FIOD • FIU-NL • Openbaar Ministerie • Verschillende gemeenten • iCOV • KNB • Landelijk Bureau Bibob • Ministerie van JenV en BZK • Ministerie van Justitie en Veiligheid • MKB Nederland • Versterkingsprogramma Weerbaar tegen Ondernijning • Nationale Politie • NVM • Verschillende RIEC's • Vastgoedpro • VBO • VNO-NCW • Bureau Toezicht Wwft

## Wie neemt de besluiten?

Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) van de LFT Vastgoed is de opdrachtgever voor de LFT. Zij nemen de besluiten en sturen op het halen van de afgesproken doelstellingen en resultaten. In het LSO zitten strategisch vertegenwoordigers van een aantal van de organisaties die aan de LFT Vastgoed deelnemen. De voorzitter van het LSO is een burgemeester. Het LIEC ondersteunt de voorzitter en is verantwoordelijk voor de organisatie van de LFT.

## Wat heeft de LFT Vastgoed al gedaan?

De LFT Vastgoed heeft meerdere bijeenkomsten georganiseerd om kennis, expertise, handelingsperspectieven, trends en knelpunten met elkaar te delen. Daarnaast heeft de LFT gewerkt aan verschillende activiteiten die zien

op het tegengaan van malafide verhuur, malafide transformatie en speculatie en rond informatiedeling. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Eind 2023 heeft de LFT het **Strategisch Beeld Ondernijning & Vastgoed** opgeleverd. Dit is een strategisch beeld dat een gezamenlijk inzicht biedt op ondernijning in het thema vastgoed. Het strategisch beeld is met een gebruikersaccount te raadplegen op het [Kennisplatform Ondernijning](#).
- De LFT heeft het ondernijningsperspectief ingebracht bij de ontwikkeling van het wetsvoorstel goed verhuurderschap (BZK). Met als resultaat dat de risico's van ondernijvende criminaliteit voor verhuurders onderdeel zijn geworden van de communicatie over deze nieuwe wet (bijv. toepassing vergunningsplicht).
- Er is advies gegeven aan de staatssecretaris van Financiën over de ondoorzichtige belastingheffing (box III) bij verhuur van panden, wat witwassen vergemakkelijkt. Hierbij heeft de LFT geadviseerd over het toepassen van werkelijk rendement bij de belastingheffing bij verhuur en het opnemen van een administratieplicht om deze witwasrisico's te verminderen.

## Contactgegevens

E-mail: [LFT@liec.nl](mailto:LFT@liec.nl)

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH, Den Haag

Telefoon: 070 – 370 6370

Website: [www.liec.nl](http://www.liec.nl) en

[Kennisplatform Ondernijning](#)

# LIEC Field Lab Hub

## Wat is de LIEC Field Lab Hub?

Een Field Lab is een programma dat professionals ondersteunt in het ontwikkelen en uitvoeren van nieuwe aanpakken voor complexe veiligheidsproblemen. De deelnemers aan een Field Lab werken bij publieke of private partners aan de aanpak van ondermijning. Tijdens het Field Lab werken zij in teams die bestaan uit medewerkers van verschillende niveaus, achtergronden en organisaties. De LIEC Field Lab Hub begeleidt de teams om nieuwe aanpakken of interventies te ontwerpen en deze in de praktijk uit te voeren.

Los van de operationele resultaten is het Field Lab voor deelnemers ook een inspirerende leeromgeving. Deelnemers trainen in het Lab hun ontwerp- en analyseskills, leiderschapsvaardigheden en hun vermogen om met anderen samen te werken.

## Wat doet de LIEC Field Lab Hub?

Er zijn 3 soorten Field Labs:

1. Field Labs voor teams. Hierin wordt gewerkt aan: teamvorming, teaming skills, leiderschapsvaardigheden, interventies ontwerpen en uitvoeren.
2. Field Labs voor individuele deelnemers. Hierin wordt gewerkt aan training in leiderschapsvaardigheden, ontwerp interventies en teamsamenwerking.
3. Speedlabs: dit zijn snelle denksessies waarbij oud-deelnemers van een Field Lab samen met probleemeigenaren tot nieuwe ideeën voor aanpakken of interventies komen.

Aan het begin van een Field Lab leggen opdrachtgevers en leidinggevenden van verschillende organisaties hun probleem voor en delen de feiten en zorgen die daarbij horen. Ook zorgen zij dat er mensen beschikbaar zijn

om in het Field Lab aan dit probleem te werken. In een intensief, meerdaags programma werken deze mensen in teams en onder tijdsdruk aan voorstellen voor nieuwe aanpakken of interventies om het probleem op te lossen. De oplossingen die in het Lab worden bedacht, worden vervolgens in 100 dagen in uitvoering gebracht. De LIEC Field Lab Hub ondersteunt deze 100-dagen challenge door op dag 50 en dag 100 terugkomdagen te organiseren voor de teams, hun leidinggevenden en andere stakeholders.

## Wanneer kan een LIEC Field Lab worden ingezet?

Een Field Lab kan worden gebruikt wanneer:

- Er een ingewikkeld veiligheidsprobleem is en men niet verder komt in het oplossen.
- Het moeilijk is om in actie te komen als er heel veel aanpakken zijn om een probleem op te lossen of als er een heleboel andere partners betrokken zijn bij de aanpak.
- Je je vaardigheden in samenwerking met professionals uit andere, publieke en private organisaties wilt trainen.
- Je jezelf wilt trainen in Publieke Waarden denken. Dit is het zoeken naar startpunten in de aanpak van ingewikkelde maatschap-

pelijke problemen die vaak geen duidelijke probleemeigenaar hebben.

- De aanpak van een probleem gehinderd wordt door verschillende belangen of prestatieafspraken van verschillende organisaties.
- Je een goede start wilt maken met een nieuw samenwerkingsverband door samen fris naar een aan te pakken maatschappelijk probleem te kijken.

## Wie zijn de deelnemers van de Field Labs?

De samenwerking binnen een Field Lab kan iedere keer verschillend zijn. De teams in een Field Lab worden samengesteld op basis van de vraag wie er nodig is om een bepaald probleem aan te pakken. Sommige Labs hebben een overkoepelend thema, zoals mensenhandel of Preventie met Gezag.

In 2024 hebben onder meer deelnemers van politie, het OM, de Belastingdienst, de RIEC's, banken, ondernemers, wetenschappers, de politieacademie, gemeenten en de NS meegedaan.

In het beste geval bestaat een team uit een combinatie van verschillende mensen met verschillende expertises. Denk hierbij aan professionals uit de uitvoering en beleidsadviseurs, mensen met management skills en experts.

## Wie neemt de besluiten?

De mensen die de besluiten nemen kunnen ook per Field Lab verschillend zijn. De essentie is dat professionals uit de uitvoering centraal staan in het ontwerpen van strategische aanpakken. Soms is er een opdrachtgever die thema's of teams selecteert.

Binnen een Lab zijn de teams zelf verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat de partijen die

een belang hebben bij het Field Lab op de juiste manier geïnformeerd en betrokken worden.

Op dag 1, 50 en 100 vinden gesprekken tussen de teams en diverse leidinggevenden en stakeholders plaats.

## Wat heeft de LIEC Field Lab Hub al gedaan?

In 2023 heeft de LIEC Field Lab Hub 5 Field Lab-programma's georganiseerd, met in totaal bijna 300 deelnemers. De deelnemers waardeerden de programma's met gemiddeld een 8,5.

De Field Labs hebben geleid tot verschillende aanpakken die zijn uitgevoerd door de deelnemende teams. Bijvoorbeeld:

- Een interventie op een bedrijfsverzamelgebouw met malafide ondernemers en brievenbusfirma's die heeft aangetoond hoe deze bedrijven allerlei vormen van criminaliteit faciliteerden. De interventie was veel in het nieuws en leidde tot een verbeterde samenwerking met banken en tot gesprekken over onder meer de poortwachtersfunctie van de Kamer van Koophandel.
- Teams die zich richtten op de kwetsbaarheid van overslagbedrijven in binnenhavens. Zij hebben aan de hand van PEN-testen aangetoond hoe eenvoudig het was om 's nachts op verschillende verdachte wijzen op deze bedrijfsterreinen te komen. Dit was de aanleiding tot een verbeterde samenwerking tussen de bedrijven en de overheid.

## Contactgegevens

Heeft u een vraag of verzoek aan het LIEC Field Lab Hub?

Mail deze naar [Fieldlabhub@liec.nl](mailto:Fieldlabhub@liec.nl)

# Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen

## Wat is het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen?

Het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen is het loket van het LIEC waar bestuurlijke signalen kunnen worden ingediend door publieke organisaties die betrokken zijn bij de aanpak van ondermijning. De schrijvers van het bestuurlijk signaal worden indieners genoemd.

Een bestuurlijk signaal vraagt op basis van feiten uit (opsporings-)onderzoeken aandacht van een bewindspersoon (een minister of staatssecretaris) voor structurele knelpunten en kwetsbaarheden in legale maatschappelijke processen (zoals beleid of regelgeving) die misbruikt worden door criminelen. Het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen geeft de indieners advies over de inzet- en het opstellen van een bestuurlijk signaal en begeleidt het proces van indienen tot antwoord.

## Wat doet het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen?

Met het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen verbindt en versterkt het LIEC een innovatieve aanpak van ondermijning door:

- Partners te ontzorgen: van advies over de inzet- en het opstellen van een bestuurlijk signaal tot begeleiding van het proces;
- Centraal overzicht te bewaren van alle bestuurlijke signalen die zich richten tot structurele knelpunten en kwetsbaarheden in de aanpak van ondermijning;
- En als het bestuurlijk signaal daarom vraagt: ministeries samen te brengen voor een interdepartementale benadering van het bestuurlijk signaal, zodat de indieners één afgestemde reactie ontvangen.

Als een partner een structureel knelpunt of kwetsbaarheid in de aanpak van ondermijning opmerkt kan er contact worden opgenomen met het LIEC. Er wordt dan besproken wat het probleem is. En wat en wie er nodig zijn om het probleem aan te pakken. Het LIEC kan de partner informeren of een bestuurlijk signaal het juiste middel is

Besluit de partner om een bestuurlijk signaal in te dienen? Dit moet gebeuren namens een strategisch vertegenwoordiger van de partnerorganisatie. Het LIEC organiseert dan een overleg met de indieners en de ambtenaren van de bewindspersonen waar het bestuurlijk signaal zich aan richt. Het doel van dit overleg is om de feitelikheden in het bestuurlijk signaal te toetsen. Na dit overleg besluiten de indieners of het bestuurlijk signaal definitief wordt ingediend.

Als dit gebeurt zorgt het LIEC dat het bestuurlijk signaal aan de juiste bewindspersonen wordt aangeboden. Het LIEC verzoekt hen om binnen drie maanden gezamenlijk te reageren. De reactie wordt vervolgens door het LIEC aangeboden bij de indieners. De procedure van het bestuurlijk signaal is dan afgerond. Na zes maanden vraagt het LIEC aan de indieners wat het effect/ gevolg geweest is van het bestuurlijk signaal.

## Wanneer kan het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen worden ingezet?

Een knelpunt of kwetsbaarheid kan leiden tot het opstellen van een bestuurlijk signaal als het voldoet aan de volgende drie criteria:

1. Er is sprake van gebruik of misbruik van legale processen (zoals wetgeving of subsidies) voor criminele doelen;
2. Er is sprake van een structureel knelpunt, waarvan bewezen is dat criminelen hier vaak misbruik van maken of waarvan verwacht wordt dat dit gaat gebeuren.
3. Het bestuurlijk signaal moet bestemd zijn voor landelijk niveau. Een minister of staatssecretaris heeft namelijk de mogelijkheid om wet- en regelgeving aan te passen.

De procesbeschrijving, het format voor het opstellen van een bestuurlijk signaal, de criteria en voorwaarden zijn te vinden in de informatiebrochure van het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen op [www.liec.nl](http://www.liec.nl).

## Voor wie is het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen?

Voor alle publieke organisaties die betrokken zijn bij de aanpak van ondermijning. Het bestuurlijk signaal wordt beantwoord door de minister(s) of staatssecretaris(sen) die verantwoordelijk is of zijn voor het beleid waar het bestuurlijk signaal over gaat.

## Wie neemt de besluiten?

- De partner besluit of zij een bestuurlijk signaal via het Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen willen indienen.
- De indiener van het bestuurlijk signaal besluit na het overleg met de ambtenaren van de bewindspersonen of het bestuurlijk signaal definitief wordt ingediend.

- De minister of staatssecretaris aan wie het bestuurlijk signaal is gericht reageert op het bestuurlijk signaal.

## Wat heeft het Landelijk Loket bestuurlijke signalen al gedaan?

In 2023 heeft het LIEC het proces van drie bestuurlijke signalen begeleid, waaronder:

- Misbruik van subsidies die worden verstrekt door RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).  
**Door:** RIEC Den Haag  
**Aan:** de bewindspersonen van Justitie en Veiligheid, Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit en Economische Zaken & Klimaat.  
**Status:** De bewindspersonen hebben hier een reactie op gestuurd.
- Seksuele uitbuiting van Roemeense en Moldavische vrouwen door Roemeense criminële samenwerkingsverbanden in Nederland.  
**Door:** Mensenhandel Fieldlab-team Lovitura  
**Aan:** de bewindspersonen van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Buitenlandse Zaken.  
**Status:** De bewindspersonen hebben gereageerd en de bevindingen en aanbevelingen van team Lovitura krijgen opvolging in het programma Samen tegen Mensenhandel.

## Contactgegevens

**LIEC – Landelijk Loket Bestuurlijke Signalen**

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH, Den Haag

Telefoon: 070 – 370 6370

E-mail: [loketbs@lic.nl](mailto:loketbs@lic.nl)

Website: [www.liec.nl](http://www.liec.nl)

# LIEC

## Samen slimmer tegen ondermijnende criminaliteit

### Colofon

Tekst: LIEC  
Redactie: LIEC  
Vormgeving: Xerox / OSAGE

© september 2024, Landelijk Informatie- en Expertisecentrum. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

[www.liec.nl](http://www.liec.nl)